

— דָּעֵר שִׁינְטוּ יְעַדְן צְוִיִּיטּוֹ פְּרִיטִיטִיק —

בָּיה, קְאַדוֹשׁ פְּרִיטִיטִיק פְּ, בְּמִדְבָּר כְּחָאֵיר תְּרֵצָא

Lódz 15 Maja 1931

צַעֲבַטְרָאָל-רָאַט צְרוֹזָאַמִּיבְפָּאָר פּוֹן בְּנוֹת-אָגוֹדָה-יִשְׂרָאֵל אֵין פּוֹיְלָן

וּאֶרְשָׁעֵט - יְאֵיד תְּרֵצָא

פָּאַדְעָרֶט דָּעַם פְּרָאַטְשָׁעַטְטָן פּוֹן יִדְיִישְׁ-בְּנוּמָעָרָן פּוֹן בֵּית-יַעֲקֹב-זְשָׁוְרְבָּאָל
וּוֹאָס גִּיְתָּאָרְוִיס אַרְוִוִּיס אֵין חֻודְשׁ סִיוֹן
— אָונְטָעַר דָּעַר רַעֲדָאַקְצִיעָן פּוֹן —
דָּרְ. שְׁלָמָה בִּירְבּוּיָּם!

טָהָרָה שְׁעֲבָדָה אֶת יְהֻנָּה

מִיר דִּצְרָפָן אֲנָגְיִבָּן שְׁטוּגִין אַיִן עֲבוֹדָה הַבּוֹרָא אַוְן דִּעָרָעִיךְ
וַיּוֹסֵן וַיּוֹצְוִי צְוֵי צְוֵי צְוֵי אַגְּמָנָה יְהֻדָּה בְּמִתְן גְּגָנְצָן הַאֲרָצָה אַוְן מִתְּ

דִּעְרָעִיךְ נְשָׁמָה.

אַיִן וַיְהִי דָּעַ זָנוֹן אֲקָרִישִׁישׁ וְוַאֲרָטָס. בְּנוֹגַע דָּעַם אֲרָבִיטָ-פְָרָאָגָרָטָם
פָּוִינָן אֲנְגָזָרָעָרָעָר אֲרָגָנְיוֹצָיעָס. בַּעַת מִינְעַע לְעַזְעַט פָּאוֹזְעַן הַאֲבָבָה.
בָּאַמְעָרְקָט אַיִן אַסְּסָן עַרְתָּה, אַזְּסָן אַגְּנְיוֹעָרָפָלָגָן פָּאַרְגָּאַכְלְעָסִיקָט דָּעַר
דִּינִים-לִימָוד אַוְן דָּאָס אַיִן אֲגָרְוִיסָעָרָ, גַּאֲרָאָגְרַוִּיסָעָרָ פָּעָלָעָה.
די דִּינִים פָּוֹן טָאגָה שְׁבָתָה, יְוּטָה, כְּשָׁרוֹת אַאָוּ מוֹת אַוְמָוָתָם גַּיְּ-
לְעַרְנָט וּוֹהָה. בְּקָרְבָּה וּוֹעַט זָין אֲגָנְיוֹעָרָ פָּלָגָן פָּוֹן דָּעַם דָּתָ-
לִימָוד אַוְן אַלְעָאָרָגָנְיוֹצָיעָס וּוּלָגָן דָּאָרָמָן אַלְעָאָפָהָת אַגְּנוֹעָנָדָן,
אַזְּסָן אֲגִינְיְפִירָט וּוּרָעָן.

מִעֵן דִּעָרְגִּיְעָט, אַזְּסָן דָּעַרָּבָיָה, רְבִיבָיָה, בּוֹנָס פָּוֹן פְּרָוִשְׁיכָה אַיִן אַמְּאָגָ-
גִּיקְוָמִין צְוֵי צְוֵי רְבִיבָן אַוְן יְוָגָטָה: מִעֵן הַאַסְּטָרָקָט
אֲקָרְבָּן "רְדָקְמָן". וּפְרָה אַהֲטָדָה דִּיר בָּאַלְיְהִיקָּט — פְּרָעָטָדָה דִּירָבָיָה —
אֲקָרְבָּן אַהֲטָדָה אַיִסְּפָלָגָן אַקְוּשׁ גְּגָעָבָן דָּעַרְפָּעָרָט דָּעַרְבָּיָה
בּוֹנָמָן. אַוְיָבָן אָזְּיָן, טָאָזְּגָן מִידָּשׁוֹן וּוֹעַרְדָּס אַיִן גַּוְעוֹן. דָּעַרָּבָיָה
— "שְׁבָתָ מִסְּרָרָ" — — עַנְטָפָרָטָדָה דָּעַרָּבָיָה, בּוֹנָס מִיטָּשׁ אַשְׁמִיכָּל —
עַרְחָאָט מִיךְ נְיָאָבָטָבָיָה אַחֲתָאָ אַיִן עֲבוֹדָה הַשָּׁמָן אַוְן דִּעְפָּרָאָר
עַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן...

מִיְּעַל לְבָעָר שְׁוֹעַטָּעָר! מָרָ מַוָּן אֲנָהִיבָּן לַעֲרִינָנִין אַיִן מַוָּרָ-
סָפָרִים. דָּאָס וּוֹעַט זָין פְּאָר אַונְגָּדוֹ אֲשְׁטָרָקָעָר חַיוּק פָּאָרָן
אַדְעָאָט. זָאָל פָּוֹן הַיְּינָט אָזְּגָן, זִיךְרָי אַונְגָּדוֹ גַּאֲךְ מִין שְׁטָרָקָן דִּי
פָּאָרְטִיְּוָגָן. אַיִן יְדִישָׁ וּוֹסִין אַיִן יְדִישָׁ-לְעָרְנוֹן אַיִן אַזְּוִי אַרְוָם
וּוּלָגָן מִידָּזָרָגָן. זָרָגָן פָּוֹן דִּעְרָנְעָמָעָן צּוֹם אַרְיעָאָלָגָן... וְיָעָשָׁוּ כּוֹלָ-

עַגְּרוֹהָה אַחֲתָה.

אַוְן וַיִּדְעַר הָאָבָא אַיִךְ וּוֹכֵה גַּיּוּעַן מִית דִי אַיְגִינָעָ אַוְגָן צְוֵ-
עַעַן טַאָרְיוֹרְקָעָט אַיִינָס פָּוֹן מִינְעַע שְׁעַנְצָעָט יְוָגָטָה
חַלְמוֹתָה. אַט שְׁעָמָן. זִיךְרָן נְזִוְּנִית הַוְּנְדָרְעָטָר אַוְן טַוְּנְמָעָר
יְדִישָׁעָט טַעַכְטָר מִיט טַרְאִידִיאַנְגָּעָלְעָר יְדִישָׁקִיטָּס!

אַוְיָבָן גְּיֻקָּמִין צְוֵי דָּעַרְגָּוּטָר עַלְעַקְלָנָהָן לְאַנְדָּר, יְדִישָׁעָט
אַיִן פְּרִילְגַּ-צְיִיטָה, וְוּן דִי יְוָגָטָה אַיִן פָּאָרְגָּוְמִין מִיט הַבְּ-הַבָּלָיִם.
אַיִן אַונְגָּדוֹר יְגַעַּט גְּיֻעָסָן צְוֹנוֹנִיְּנְפָרָעָט אַיִן זָאָלָגָן וּוֹאָרָ-
שְׁעוֹעָרָ רָאָתָהוּיָה. בַּעַת-כְּ-הַאָבָגְיָוָה, דִי טַוְּיְוָנְטָעָר מִיט טַוְּיְוָנְטָרָ-
בָּתָה. דִי טַוְּיְוָנְטָעָר, בְּזֵין אַיִרָּקְנָדָס, דִי גַּוְּאַקְטָעָר גַּאֲלָרְעָיָה. מִיט שְׁמִינְיָוָן צְיִ-סָּאָ-
יְעַקְבָּרְגָּעָל, בְּזֵין אַיִרָּקְנָדָס, צְיִ-כְּ-זָעַם דָּאָס אַיִן אַמְּתָה...
אַחֲלָמָה בְּלוֹגָן, צְיִ-כְּ-זָעַם זִיךְרָיָה אַיִן זַיְעָנִין
מִפְּרָבָעָט מִיךְ צָום רְעַדָּן, צְוֵן זָעַם עֲולָמָן, צְוֵן שְׁעָמָן צְוֵן זַיְעָנִין
דְּאַחֲרָעָר גְּיֻקָּמִין אַוְן אַט אַבְּיָרְצִיגָּן אַדְעָזָר, אַזְּסָן סָ-אִיִּי טָאָקָי
נִישְׁתָּחָקִין חַיְּן הַלְּוָה... יָאָ, בְּיָוָם וִוְיְתָקְמָן טִישׁוֹן וְאָוָזְמָן דִּי זְוֹרְנוֹנָלִיטָן
וִזְעָן אַיִן אַשְׁטִיקָן צְוֹרוֹדָוָרָן, וְיִי שְׁמִיכְלָיָן אָפָלָן, אָבָעָר וּיִי
פָּאָרְשָׁתִיָּן אַזְּסָן קְשִׁיטָה אַזְּסָן קְשִׁיטָה אַזְּסָן קְשִׁיטָה...

מִ-שְׁוּלָּה-קִינְדָּן אַיִרָּקְנָדָס, צְוֵן זָעַם עֲולָמָן, צְוֵן שְׁעָמָן צְוֵן זַיְעָנִין
אַפְּרָעָטָה אַיִרָּקְנָדָס, צְיִ-כְּ-זָעַם זָעַם זַיְעָנִין כְּ-בָעָרָגְעָן. בָּאַלְדָּ בָּאַוְוִוָּטָיָן-שְׁפִילָן.
אַפְּרָעָטָה אַיִרָּקְנָדָס, צְיִ-כְּ-זָעַם זָעַם זַיְעָנִין כְּ-בָעָרָגְעָן. אַיִרָּקְנָדָס, צְיִ-
עַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן...

מִ-שְׁוּלָּה-קִינְדָּן אַיִרָּקְנָדָס, צְיִ-כְּ-זָעַם זָעַם זַיְעָנִין כְּ-בָעָרָגְעָן. אַיִרָּקְנָדָס, צְיִ-
עַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן...

אַפְּרָעָטָה אַיִרָּקְנָדָס, צְיִ-כְּ-זָעַם זָעַם זַיְעָנִין כְּ-בָעָרָגְעָן. אַיִרָּקְנָדָס, צְיִ-
עַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן...

עַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן...

אַפְּרָעָטָה אַיִרָּקְנָדָס, צְיִ-כְּ-זָעַם זָעַם זַיְעָנִין כְּ-בָעָרָגְעָן. אַיִרָּקְנָדָס, צְיִ-
עַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן...

אַפְּרָעָטָה אַיִרָּקְנָדָס, צְיִ-כְּ-זָעַם זָעַם זַיְעָנִין כְּ-בָעָרָגְעָן. אַיִרָּקְנָדָס, צְיִ-
עַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן...

אַפְּרָעָטָה אַיִרָּקְנָדָס, צְיִ-כְּ-זָעַם זָעַם זַיְעָנִין כְּ-בָעָרָגְעָן. אַיִרָּקְנָדָס, צְיִ-
עַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן...

אַפְּרָעָטָה אַיִרָּקְנָדָס, צְיִ-כְּ-זָעַם זָעַם זַיְעָנִין כְּ-בָעָרָגְעָן. אַיִרָּקְנָדָס, צְיִ-
עַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן אַלְפָּוֹן...

יְעַרְעָרָ וּוֹסָס גַּיְטָ פָּאָרְשָׁטָרְקָוְנָגָס-פָּאָנָר
וּוֹעַט זָין צְוֵיָּשָׁן דִּי וּוֹסָס הַעַלְפָּן אַוְיְסְפִּירָן דִּי
הַחַלְתוֹתָ פָּוֹן בְּנָוֹת-צְרוֹאָמִינְפָּאָר!

שְׁרַיְבָּט אַוְיָס אַט שָׁעָק אַוְן שִׁיקָּט אַיִירָעָר
שְׁפָעְנָדָע אַיִן דָּעַרָּסְחִישָׁרָ קְרָעְדִּיטָ-בְּאָנָק
פָּ. קָ. אָ 65.500

גַּדְעָנְקָט אַיִן
פָּאָרְשָׁטָרְקָוְנָגָס
הַאָרְכְּוֹן הַרְבָּעָמִים
פָּאָנָר
פָּאָנָד
בְּנָוֹת-אַגְּוֹדָת-יִשְׂרָאֵל!

האות זיך אנטוארין אוין דער "מאדר", דאס געלט .. ר' פרואוינץ אוין פאראט אבער דעם באשווינטן קרבן, וואס עס אקסט אונדזערן ואך דארף זיעדר ברענגן, היה מיר צילין הינט טפיהה. ווילן מיר זונטן עיון ארטאתקישן ייך ר' זונדען ער. וגאלט ער זונטן בייט פערנונג זענ. יתוקן מה שפוגמייט בסטריהה, מען דארף מתקן זיין, דאס וואס מען אוין פוגם און צילין... מען דארף גישט זיין בלויו אָגאָדיסט מיטן האָך און מיט דער נשמה נאר אויך מיט דער טאַש... וווען אונדזער ער ביטזיט ווועט גיפרט ווערן מיט "חֶסְ מְבָחֵסְ", וווען מיר זוכה זיין און "מְלֹכוּתְ שְׁבְּלֲכּוֹתְ".

דאַצענְטִן פָּרְלִי. גְּרָאַס (קְרָאַעַן) מִן דָּאָרְפּ שֻׂפְתַּשְׁלָעָן דִּי אַונְטְּרִיכְטִסְ שַׁפְרָאָךְ פָּוּן דִּי אַגְּלִיגְמִינְגִּיםְדָּרִיםְ.

פָּרְלִי. אָבָּאוּתִשְׁ (לְאָמּוֹשְׁ): האָט תָּרְעָמוֹן זָו. דָּעַר נְיַעַר אַרְטָגְרָאַטְשְׁעַ וְוָאָס אֵין אַיְנִימְפֿרִיטְ גְּנוֹאָרוֹן אֵין דִּי גַּיַּת-עֲקָבָן שְׁוֹעָן זַיְיָ פָּרָעָטְן זַיְיָ: זַיְיָ דָּאָס לְפִינְיוֹן מִיטְן נִיּוּס אָוִיסְפִּיגְ אֵין אַגְּלִיגְמִינְגְּזִוְוֹן אָגְּלִיגְמִטְאָרִישְׁ פָּאָר אַלְעַגְוֹן.

ה' פְּרִידְנוֹזָאן עֲנָטוֹרַטְ דָּעַר פָּרְלִי. גְּנָאוּטִשְׁ, אָז דִּי אַרְטְּאָ. דָּקְסִישׁ אַרְטָגְרָאַטְשְׁעַ אֵין אַגְּלִיגְמִינְגְּזִוְוֹן, אֵין חַסְפָּס מִיט דָּעַר החַחְתָּה פָּוּן דָּעַר בַּיִת-עֲקָבָן-לִינוֹגְןָג אֵין זַי אֵין אַוְין אַיְנִימְפֿרִיטְ אֵין סְעָמִינְגְּ, דָּאָס גִּיטְ נִישְׁתַּחַזְנֵן צַו עַנְדָּרָעָן אֵין בְּפְרָסְ וּטְשׁ וְוָאָס אַמְּלָג אַלְעַגְוֹן אַרְטְּאָדָקְ שִׁישְׁעָר אָוִיסְפִּיגְ אֵין גְּיוּוּן אַגְּרִוּטִסְ טָבוֹה אֵין גִּבְרָעָנְגַּט אָסָן.

נוֹצְן דִּעְם יִרְיַשְׁ-לִימֹוד אֵין דָעַר בַּיִי שָׁוָּלָן.

פָּרְלִי. קְרָוְיַתְ (קּוֹטְנָעְ): עָס דָּאָרְפּ גִּשְׁאָפְּן וּוּרָעָן אֶבֶּשְׁטִעְזְּרָוָנוֹג פָּוֹן רִיכְעָבְ פְּרוֹת אֵיךְ צַו שְׁטִיצְן אָרִימְ. דִּי רְעֵדָנְעָרְן פָּאָרְלְאָגְנָטָג אָוְין, אָז עָס זָו גִּמְאָכָט וּוּרָעָן אֶקְטָלָאָגְ פָּוֹיִישְׁ בְּכֻערָה.

פָּרְלוֹי מָזְזַגְוֹעַר (קְרָאַעַן): אוּמָח צַו מָאָכָן אֶקְטָלָאָגְ פָּוּן פּוֹלִישְׁ שֵׁבְיכְרָן וּכְנָן שְׁוָיָן גִּמְאָכָט נִיאָוָרְן פָּאַרְשְׁדִיְנָעְ פְּרוֹזָאָן אֶבֶּעָרָס-סְגִיט וְזַיְיָ שְׁבָומָס אֶפְ וְנִשְׁתַּחַזְנֵן גְּאִיְהִיְיטָלָעְן אֶקְטָלָאָגְ.

דִּי פְּאַרְוִיזְעָרָן פָּרְלוֹי וּזְאַטְשָׁאָסְ שְׁטִיצְצָט אֶונְטָעָרָן דִּי מִינְגְּוֹן הָרְבָּרְסָן זַיְיָ מִאָוְגָנְעָרָן אָוְן וְיִוְוִיטָן אָוְן צּוֹמְמָן-פְּרָוִי וּזְעַטְלָן אָזְגַּעַן שְׁטָלְעָן אָזְגַּעַן.

פָּרְלוֹי. שְׁטָאַקְמָאן (גָּאוֹרָלוֹיְיָ): עָס זָו גְּזְגַּעְפָּן וּוּפָדוֹן אֵין בָּי שְׁוֹרְגָּאָל אֵין לִיְּגָאָגָעָנְזָוָרְ פָּאָר לִיטְעָרָטָרְ, וְזַאָּס פָּס זָוְעָן אַרְמְגִירָעָט וּוּרָעָן דִּי-הַדָּהָן גִּינְעָסָטְעָן בְּכֻערָה, וְזַאָּס גִּין גַּיְן אָרוֹיְיָ. אָז דִּי-דִינְעָ שְׁפָרָאָקָן. דִּי רְעֵדָנְעָרְן פָּאָרְלְאָגְנָט אֵיךְ אָז דִּי פְּרָאַטָּאַגָּנָדָעָ בְּרָאַשְׁוֹרָן זַלְעָן קָאָסָטָן בְּלִיקָּט.

פָּרְלוֹי. גּוֹיִינְגוֹעַר (קְרָאַעַן): אוּמָח צַו זָלְעָן דָּרְכְנִיגְרִיטְ וּוּרָעָן דִּי רִיחַ אָוְגְוָן אָוְן דִּירָאִיְקָעְן אָוְגְוָן זָלְעָן נִמְדִיט וְשָׁרָן אֵין יִדְשְׁ אָוְן עָס זָוְעָן גִּשְׁמָעַט וּוּרָעָן וּוּרָעָן לִיטְעָרָלִישְׁעָן גְּנוּיִים.

פָּרְלוֹי. גְּרָאַטְפְּלָדְ (קְרָאַעַן): זָהָר אַונְדוּרָעָרְ אַרְבֵּיט בְּגַנְגָּנִיְיָ נְאָרָן זַיְיָ אַונְדוּרָעָרְ אַרְטְּבָּרְגָּוֹתְ בְּגַנְגָּנִיְיָ אַונְדוּרָעָרְ אַרְטְּבָּרְגָּוֹתְ.

פָּרְלוֹי. נָשְׁטְעָלְסָקָ (פּוֹלְטְּוֹסָקָ): הַיְּנִיטְקָעַ וּוֹאָךְ לְעַרְנִין מֵיר דִּי סְדָרָה זָאָמָר, נָאָרָה אָל כְּהָגִים, לְאִמְרַתְּ רְעָזָן זַיְיָ אַונְדוּרָעָרְ פְּהִים זַיְיָ דִּי מְנְגָיִים פָּזְנְדָרְ פָּאָרְוּאָס שְׁטִיצְטָס מִעְן אָזִי וּוּיְנִיקָּדָיִם דִּי בַּיִּזְוּלְן? פָּאָרְוְוָס זָאָל אָזִוִּי וּשְׁוֹרָנוֹג אָזְבָּרְיִשְׁרָאֵל זַיְיָ שְׁוֹעָר אַגְּבָּרְזָמָן אַזְמָנָתָן כִּינְדָּרָעָר אַזְמָנָתָן כִּינְדָּרָעָר יֵין זַיְיָ אַגְּבָּרָאנְ.

פָּרְלוֹי. אַיסְקְאַוּטִישְׁ (פְּעָלְקָאַטָּאָן): עָס דָּרָטְמָן קְאַמְּפָ פָּאָר יִדְשָׁ לְשֻׁוֹן מַוְן גַּזְרְוָיְשְׁ-לִעְבָּדִישְׁ. דָּאָרָף מִעְן וּזָעָן. אָז כָּאָתָש בְּעֵת דִּי יִרְיְשָׁע שְׁפּוּרִים זָאָל גִּיעָתָן וּזָעָן יִדְשָׁ. אַונְדוּרָעָרְ אַיְנְגָנְגָן גְּיַרְעַת אָז גִּילְיַעַטְן וּוּרָעָן נָאָרְ יִדְשָׁ.

פָּרְלוֹי. רָאוֹזָא (אַרְשָׁע): אַונְדוּרָעָרְ קְאַמְּפָ פָּאָר יִדְשָׁ לְשֻׁוֹן מַוְן גַּזְרְוָיְשְׁ-לִעְבָּדִישְׁ. מִעְן דָּאָרָף אִיךְ זָעָן. אָז אַונְדוּרָעָרְ קְאַמְּפָ נָאָרְ יִדְשָׁ. קְאַמְּפָן פָּן בִּתְהָ-סְפָּאַרְבָּאָנְ.

פָּרְלוֹי. אַיְכְּגַּבְּוִיםְ (קְאַזְּגַּקְ): מִיר כְּוֹנוֹן פָּאָרְגִּישְׁ. דִּי זָמְלָ-אַקְזְּגִּישְׁ זָרְעָן סְפִּינְגְּרָעָן.

דָּרָרְ זְיךָ שְׁרַבָּעָמָן מִיטְן גַּיְפָ�וּן אַזְעָוֹן זָו שָׁאָן זַו וּמִעדָּ קְאַלְאָן. יְעָס. אָן דִּי גַּעֲנְעָטָץ קְרָיוֹן. אַינְמַז טַעַטִּיקִיט-טַשְׁ-בָּרַכִּיסְ פָּן אֶסְ. סְפָּרְ. טְוִיְּגַע (וּוּשָׁקוֹאָן): אַינְמַז. טַעַטִּיקִיט-טַשְׁ-בָּרַכִּיסְ אָן, "קְיִנְדָּרָעָן גְּזָרָן" אַיךְ מֵין אַבְּעָרָא אָז מִיר שָׁצָן וּוּיַּסְטִישָׁ אַבְּרָאַטְ, אָז דִּי וּלְכִינְקִיטִשְׁ פָּן דִּי אַוְיְנִיסְגָּעָן, מִיר כַּעֲבֹרְנָעָמָן אֶת-עֲלַמְתָּן יְהָוָה אָזְבָּרְזָמָן לְעַדְעָן. שְׁוֹנִין אָזְנְדִּעְרַעְטָרָוְרְ, אַונְדוּרָעָרְ אַיְסְבָּרְ, וְעַלְפָן אָזְגִּנְעַטְרַכְּטַן מִיר יְהָוָה אָזְבָּרְזָמָן אַזְמָנָתָן זַיְיָ. שְׁוֹנִין אָזְגִּנְעַטְרַכְּטַן דָּאָס גְּרוּטַעַשְׁ הַשְּׁפָעה פָּן בַּיִּזְוּלָן בְּזַיְיַן בַּיִּזְוּלָן זַיְיָ. שְׁוֹנִין אָזְגִּנְעַטְרַכְּטַן דָּאָס זָוְעָן מִיר קְרָאַעַן זַיְיָ. שְׁוֹנִין אָזְגִּנְעַטְרַכְּטַן דָּאָס זַיְיָ.

דָּרְגְּנְזְרִיךְ זַיְיָ. שְׁוֹנִין אָזְגִּנְעַטְרַכְּטַן דָּאָס זַיְיָ.

מאנתק 5 איזיגער נאכמיטיק

דעס פאריזי פירט פראַל. רואָן — ווארשע

עס הײַלטן רעפערזטן: פֿרּוּיַּוּתְמַאַגְּן (אַדְּוֹשׁ) וועגן פרעסען אָונֵן
לייערטאָטוֹר; פֿרּוּ. פֿרּאַגְּעַל (קָאַדְּשִׁישׁ) וועגן מהימ-פֿאַרְבָּאנֶר, פֿרּוּ.
היַיְמַאַנְאַהְוָאַטְשָׁן (אַדְּוֹשׁ) וועגן אַרְקִין-ישְׁרָאֵל אַרְבָּטָן אָונֵן פֿרּוּ.
נאַשְׁעַסְקָה וועגן דער נוֹיסְטָן יַיְדְּשָׁן מַאֲכָן-קִינְדָּר — אַלְעַ רֻעַפְעַע-
ראַטְעַן וועלְן. מִיר גַּעֲבַן אַוְיסְפִּירְלַעְךְּן אַין דִּי נַגְּנַטְעַ נַמְּעַרְן פֿוּן
פֿון בִּיטַּ-יעַקְּבָּר. אוֹחַ דַּעֲרוֹעַפְּבָּר זַיְצְוָגְן הַאלָּט אַיְיךְ אַיר רֻעַפְעַע-
דוֹתְפֿרְלַעְךְּ. אַסְטָר נַאֲלַדְשָׁתָאָפְּ (יַיְדְּטָמָּן): (אוֹיסְפִּירְלַעְךְּ דַּעַם גַּזְגָּזָן-
שִׁיקְוָגָן אַיִּים לִיכְטָסְפִּים יַיְדְּטָמָּן) (אוֹיסְפִּירְלַעְךְּ דַּעַם גַּזְגָּזָן-
רעפעראָט גַּיבָּן מִיר אוֹחַ אַגְּדָדָעָן אַרְט אַין הַיְנְטִיכָּן נַמְּעַרְן).
אַוְיסְפִּירְלַעְךְּ דִּי הַחְלָפָת גַּיבָּן מִיר אוֹחַ אַיְיךְ אַגְּדָדָעָן אַרְט אַין
הַיְנְטִיכָּן נַמְּעַרְן).

די פֿיַּעַרְלַעְכָּע שְׁלוֹס-רַעַדְעַס

בִּי וַיַּעֲד אַבָּגִיסְטֶרְעַטֶּר שְׁלִמְוֹנוֹג הַיְּבָן (יַיְדְּאָה אַדְּוֹשׁ)
רַעַדְעַס. אַין צַוְּיָשָׁן וַעֲנִין אַלְעַ נַעֲבָן-צִימָעָרָן פֿוּן זָאַל יְוִוָּרָן
אַיְבְּרַפְּלַטְסָט מַט גַּעַסְטָ. נַאֲךְ הַוּנְדַּעַרְעַטֶּר מַעֲנַטְשָׁן שְׁתִּיעַן אַיְיךְ
דַּעַר גַּאֲסָס אַון קַעַנְיָן צַוְּיָבָן מַאֲנָגָל אַין פֿרְאַץ נִישְׁתָּאַטְשָׁס
וּצְרָן מַעַר. עַס הַאֲלָטָן הַתְּלַהְבּוֹתְרַעְקָע שְׁלוֹס-רַעַדְעַס: בַּתְּיִ
נַאֲשְׁעַסְקָה (פֿוֹלְטָוָסְק) פֿרּוּ. טַוְיַּעַט (וַיְהִיאָה) אַבְּאַוְוִוְשָׁס
(קָאַלְגָּן) פֿרּוּ. פֿרְאַצְּלָל (קָאַלְגָּישׁ). די רַעַדְעַרְבָּסְטָן דַּעַם זָיִן
וּזְאַס די קַאְגְּנַעַרְעַנְצָן האַס דַּעַרְבִּגְיָיכְטָן אַין דַּעַם אַוְיסְפִּירְן די
חוֹלָהָט אַיְוֹנְגָּעָן קַזְוָעָנָק צַוְּרַע צַוְּמַיְנְפָאָר אַיְוֹנְגָּעָן אַבְּוֹיוֹז
וּמַאְגְּנַטְרַאְצִיָּן. אַדְעַר אַגְּדַּבְּצָעָע שְׁעָה, וּזְאַס וּזְעַט דַּעַרְגָּנָאָק פִּינָּן
כו גַּרְיַּעַס מַעַשִּׁים פֿאָר אַונְדְּרָעָר אַדְגָּאָק.

פֿיַּעַרְלַעְכָּע שְׁלוֹס-רַעַדְעַס פֿוּן פֿרּוּ שְׂרָה שְׁעַנְרַעְרַע:

אַיְר וַיִּסְטָס דַּאֲךְ אַלְעַ אַיְךְ פֿרְעַטְעַנְדָּר נִישְׁתָּאַס זָוִין קִין רַעַד-
גַּעַנְיָן אַון דָּאַס וּזְאַס אַיְךְ הַאַב אַיְיךְ צַוְּגָן שְׁרַיְבָּ אַיְיךְ אַיְן בִּי
וּשְׁוֹרְגָּה. רַאֲשִׁית הַכְּמָה יַיְאָתָה הַהָּהָר — דָאַס אַיְן דַּעַר יַסְדָּר פֿוּן
אוֹנְדְּזָעָר גַּאֲנָצְנָגָן לַגְּבָן. לִיבָּשׁ שְׁוֹעַסְטָרְוָן מִיר פֿיְלָן אַגְּנִידָן דִּי בַּגָּ-
גַּרְוִיסָּס עַס אַיְן דָּאַס הַתְּלַהְבּוֹתָה: פֿוּן דַּעַר שְׁעָה, וְאַלְטָקָע דִּי
נִיסְטֶרְוָגָן יַאֲגָג פֿאַרְבְּלִיְבָן אַיְן אוֹנְדְּזָעָר הַעֲרַצְרָא, לְאַמְּרָר וִיךְ
אַקְיָגָן. סְמָעָלָן דַּעַם שְׁרַעַקְלָעָן שְׁוֹנוֹא פֿוּן פֿרּוּן גַּרְוִיסְעָר
אַיְדָעָ — דִּי אַלְטַעַלְעַכְּקִיטָּס. לְאַמְּרָר אַהֲלָטָן אוֹנְדְּזָעָר הַתְּלַהְבּוֹתָה
אוֹרָה וּוּיְטָעָר. לִיבָּשׁ שְׁוֹעַסְטָרְוָן, פֿקְרָובָעָפָנָט וְאַלְטָקָע סְעִמִּי-
גַּאֲרָר אַיְן קָרָאַקְעָפָר דַּעַמְּטִיט וּוּצְטָט מַקִּים מַיִן חָפוֹם, אַזְעַט וְאַלְטָקָע
זָיִן. גַּרְוִיסָּס הַוִּי פָּרָר יַקְבָּס טַעַכְטָרָעָר, אַיְיךְ וּוּגְנָאַט אַס-סְ-אַלְטָקָע
מַקִּים וּוּרָוָן: "בִּתְיִזְעַבְּקָעָה אַיְיךְ זָוְכָוָה בָּאוֹר דִּי", דַּעַר גַּאֲנַצְעַר זָוְל
מַאֲכָל אַשְׁמוֹנָהָעָר אַוְאַצְעַז דַּעַר פֿרּוּ שְׁעַנְרַעְרַע.

דָאַס לְעַטְעַט שְׁלוֹס-וּוֹאָט הַקְּלָט דִּי פֿאַרְזִיעָרָן פֿרּוּ. רְאוּן, אַיְן
וּרְינְדָעָז וּוּרְעַטְרָז האַט גַּמְכָאַט אַיְיךְ צַוְּרַעַד רַוְשָׁן, וּזְאַס דַּעַר
זְוּגְמַנְטָאָר הַאַט גַּמְכָאַט אַיְיךְ דַּעַר יַיְשְׁעַר וּוּלְטָן. זָיִן דַּקְנָטָ
דַּעַר וּאַרְשָׁעוּזָר בְּנוֹת-אַרְגְּאַנְיִזְרָעָל אַיְיךְ פֿאַר זַיְעַר מַוְסְטָרְהַפְּטָעָר
אַרְבָּיט בְּיַם אַרְגְּאַנְיִזְרָעָל דַּעַם צַוְּמַיְנְפָאָר אַיְן פֿאַרְעַזְעַטְמָט מִיטָּן
אַוְיסְרָוָה: זָאַל פֿעַבָּן אַגְּדָת יַשְׁרָאֵלִוּן. זָאַל לְעַפְנָן בְּנוֹת אַגְּדָת
יַשְׁרָאֵל: זָאַל לְעַפְנָן: אַזְעַט דַּעַר צַוְּמַיְנְפָאָר וּוּרָט גַּשְׁלָאָס.

שְׁפָט אַזְעַטְמָז וּוּרָט גַּנְגָּבָן אַגְּנַקְעַט: פֿוּן דַּעַר וּאַרְשָׁעוּזָר
בְּנוֹתָה סְ-זָעַוְן יַיְהָגָלְטָן אַזְעַטְמָז אַזְעַטְמָז זַיְעַר גַּטְמָז-
גַּיְוִוִּישָׁט אַזְעַטְמָז סְ-זָעַוְן יַיְהָגָלְטָן נַיְוָאָן בְּגַוְיִסְטְּרַעְט גַּיְעַגְּנָהָיָט-
דַּעַטְעָס.

וּ לְסָט זְעַעַן

שְׁטָאַרְק

אַבְּטוּוֹיְקָלְטָט

אוֹן גִּיזְרָבְּטָט

די בְּנוֹת-בְּאוּגָנוֹג — בְּאַשְׁטִיְעַר דִּי פֿאָרְן

פְּאַדְלְשָׁטָאַרְקָוְבָּגְסָטָמָּט אַבְּדָה!

אָוּוֹאָרֶט וְוַעֲגַן אֲוְנַדּוֹזֶעֶר פֿאַרְשְׁטַאֲרָקִונְגָּס-פֿאַבֵּל!

אוֹן טאָקי ווֹאָס גִּיכְעָר. אוֹן אַבְּעָר דִּי מְעַשָּׂה, ווֹאָס מַיט אַונְדוּעַו
בעסְטָן ווֹילְּן אוֹן מִיט אַונְדוּזֶר טִיפֶּסֶן שְׁטוּרַעַם קַאַן דַּאס פֿאַרְטָן
נוֹאָס נִישְׁתְּגַעַן.

אָן דַּער מִיטְהִילְּפַךְ אַן צְּן דַּער מִיטְהָרָבִיטְן פֿון אַונְדוּזֶר חֲבוֹתָה
אוֹן עַלְקָנוֹתָה, אָן דַּער אַקְטוּוּעַר עַנוּרְגִּישְׁעָר. אַונְטוּרְשְׁטִיכְוֹנָה, פֿון
אַלְעָוּ ווֹאָס ווֹילְּן זְעַעַן דַּי בְּנָתְהָ-בְּאוּעָגוֹנָה ווַיְיִתְעַר שְׁטִיבָן אַן
וְוַאֲקָסֶן, זַוְּעַט אַלְעָצְמָה לְהִילָּה בְּלִיְבָן שְׁטִיבָן אוֹיפַךְ אַלְטְּוִיטָן פְּוֹנָקֶט.

אָן צְּנַעַר גִּיעַנְטָס דִּי הָחֲלוֹתָה פֿוֹנִים צְּוֹזָמִינֶנְפָּאר, זַעַט אַרְדָּאָן.
וְוַאֲקָרְעָר כָּחוֹתָה זַוְּן מִיטְלְפָן עַס מַזְנָה אַפְּנָן אַזָּאָר דִּי-קִיקְ-פְּאַרְטְּיִוְינְטָעַ
אַרְבָּיטְסָמִילְּאָה ווְעוֹגָן כָּפוֹחָותָה ווְעַלְנָן מִיר זַוְּן אַנְעָצָה גָּעָפָן,
מִיר זָעָנָן גִּיאּוֹוִוְינָס צְּוֹ אַרְבָּיטָן, סְ-בְּפִי. אַונְדוּן נִישְׁתְּקַיְמָן דַּוחַק אַין
עַנוּרְגָּיַע אַן אַרְבִּיטִיס-וּוּוִינָן, מִיטְלְפָן אַבְּעָר, פֿשְׁוּט, גַּעֲלָתָן צְּנַעַר
אַרְבָּיטָס, זַאַס אַהֲבָן מִיר לְהִיעָרְנַשְׁתָּן!

וְוּנְעַן דַּער אַרְטָאַדְקָשְׁעָר עַלְמָן בְּפֶלְלָא אַן דַּי בְּנָתְהָ-אַפְּטִילְּוֹוּגָנָגָן
פֿרְטָן, וְאַלְעָן נִישְׁתְּאַצְּנָדָן אָרוֹטְסָיוֹוֹן אַפְּטְּאַדְקָשְׁעָר
שְׁטַעַלְנָן אַגְּיוּוֹסִין סְכָום פֿאַרְן פֿאַרְשְׁטַאֲרָקִונְגָּס - פֿאנְדָן, אַין בָּאמְתָה
נִישְׁטָאָקְיָה שְׁוֹם מַעְלָעְקָבִיטָן, אַזְוֹזָעַלְכָעָס-סְ-בְּפִי. אַונְדוּן נִישְׁתְּקַיְמָן דַּוחַק אַין
גִּישְׁוֹן וְעַרְן.

אַידְהָאָט גְּזֵנָץ גָּוֹט גִּוּוֹעָן, וְזַעֲרֵל דַּי גְּגַנְצָע יָאָרָן, וְזַאַס דַּער
אַרְבָּיטָס אַיְזְעַלְכָעָס גִּימָאָכָס גִּוְוָוָאן. אַנְדרָעָר אַרְגָּאַנְיָזִיכָּעָס,
גָּרְאָשָׁוֹן אַיְזְעַלְכָעָס גִּימָאָכָס גִּוְוָוָאן. אַנְדרָעָר אַרְגָּאַנְיָזִיכָּעָס,
וְאָסָס אַרְבָּיטָן מִיט אַזָּאָט טֶמַעַה אַהֲבָן. דְּעַרְוִיתְךָ רִיְּוֻעָק בְּזַדְשָׁעָטָן
אַן מִיר, אַזְׁאַנְקָן דֻּעָם ווֹאָס עַס ווְעַרְטָל אַלְעָז גִּיטְוֹן פְּרִיְּוּיְיךָ
זָעַנְגָּן. גִּיגְוֹן גַּלוּוּעָן פְּרֶוֹתָה... אַזְיְינָה וְזַעֲנָן אַיְזְעַלְכָעָס!

אַזְיְינָה וְזַעֲנָן אַיְזְעַלְכָעָס אַיְזְעַלְכָעָס אַיְזְעַלְכָעָס אַיְזְעַלְכָעָס אַיְזְעַלְכָעָס
אוֹזְאַמִּינֶנְפָּאר אַזְיְינָה וְזַעֲנָן אַיְזְעַלְכָעָס אַיְזְעַלְכָעָס אַיְזְעַלְכָעָס-פֿאנְדָן, וְזַאְס אַיְזְעַלְכָעָס
רַאֲלָרָאָט אַזְיְינֶנְפָּאָר פְּרָאַקְאָמָרִיט גִּוְוָוָאן. דַּער רָוַף קָוָטָמָן
כָּל צְּוֹדְקָן דַּעֲלַעֲגָטָטָן, וְזַאְס זָעָנָן גִּוּוּעָן. אַיְזְוּן צְּוֹאַמִּינְפָּאָר
הַלְּבָדָה וְזַעֲנָן אַיְזְעַלְכָעָס אַיְזְעַלְכָעָס אַיְזְעַלְכָעָס אַיְזְעַלְכָעָס אַיְזְעַלְכָעָס
סְ-סִינְעָנָר סְיִי פֿרוּיָן, אַלְעָז ווֹאָס ווְוַיְילְּן זְעַעַן דַּי שְׁינָעָר דִּי יַדְעַת סְ-סִינְעָנָר!

יעַדְעָ חַבְּרָה טְרָאָגָט דֻּעָם אַיְנָה יְטָלֶעָכָן
בְּנָת - זְשָׁעָט אָנָּז
— פְּרִיְּזָן פֿון 4 שְׂטִיךְ 3 וּ 5. מִיט 52 גָּרְ. —

אַן גָּעָלָת אַוְן ווִיְגַּיְקָרְעָוִי 4
שְׁטִיךְ ווֹעָרָט נִישְׁתְּגַעַן
אוֹיפַךְ בְּאַשְׁעַלְוָנוֹגָנָן אַן גָּעָלָת
וּוֹעָרָט גִּרְבָּנָה טְגִינְטְּפָעַרְתָּן
אוֹיךְ מִישְׁתַּזְרֵךְ דַּאס נִישְׁתְּ
מִיט קַיִן אַנְדְּרָעָר חֲבוֹנוֹת.
גָּעָלְט-שִׁיקָּן:
67.795 ב.ק.א.

שָׂוִין בְּאַלְדָּא אָזְזֶר מַהְנוֹגָע אַיְזְעַלְכָעָס גַּוְעַלְשָׁפָטְלָעָן לְעַבְנָן. גַּעַנָּר
אַקְּנְפַּעְרְעָנָן, נֶעָךְ אַגְּרָוִיסָן אִמְפָאַזְוָנָן צְוֹאַמִּינְפָּאָר
וּוְעַרְטָשָׁאָן-שְׁטִילָן. דַּי רַעְואַזְגָּיְעָס בְּלִיְבָן אַוְיְטָן פְּגַבְּרָא אַן
מִ-לְּגִיְבָּתַּט אַפְּחָעָגֶן, סְ-רִירָת זַעַק וָיְשַׁתְּ פֿון אַרְגָּבְּרָא אַן
וְוָעַט עַס בְּיִי אַונְדוּן צְנַעַר דַּער אַלְעָצְמָה לְעַנְפָּרָעָן?

הַאֲרְבָּעָה פֿרְאָגָעָן, אוֹיפַךְ גַּוְעַלְכָעָס-דַּאֲרָפַךְ קַוְמִינָן אַעֲטָפְרַעְתָּר
מִיר אַגְּזָיָן וְזַעֲנָן נִישְׁתְּפָחוֹת צְוֹאַמִּינְפָּאָר צְוֹאַמִּינְפָּאָר זַעֲנָן
וְלִיְּנָן-אַזְּאַלְכָעָן בְּיִי אַונְדוּן זַעֲנָן אַגְּדָעָה. מִיר שְׁמַעְרָבָן
אַלְעָבְרָה כְּנָתְהָ-עֲבָדָה אַגְּדוֹת-צְעַנְפָּעָן בְּקָיְמָנָה אַזְיְינָה.

(ה) דַּער צְוֹאַמִּינְפָּאָר פָּאַר עַרְטָשׁ אָזְזֶר גַּעַט גַּעַט זָ. ס. צְוֹאָר-
אַינְטָרְעָסְרָן זַעַק מִיט אַלְטָרָעָן. אַן נִיעָר יִדְישָׁרְפַּטְרָן-פֿרוּיָעָן-קָוְנָסָט
מוֹן רַעְיָגִינָן אַן טְרָאַדְיְזָיָן-גָּעַלְכָעָן כְּאַירְקָטָעָר. כְּלָעֵלָה
(ל) דַּער צְוֹאַמִּינְפָּאָר אַפְּלָעִילְדָעָן צְוֹנְעַדְטָאָלָעָן
עַנְדְּלָעָן דְּוּרְכָצְפִּרְן אַשְׁטָוּנְדִּיקָעָן סְוּגְדִּירָעָן פָּאַר דַּער בְּנָתְהָ-צְעַנְפָּעָן
רְאַלְעָעָן, כְּלָעֵלָה אַידְהָאָט וְזַעֲרָט גְּעָנְגִּינְמָפָן וְעַרְוָן-אַזְיָמָט-
(ט) אַלְעָעָבָרְמְעַלְגָּעָעָכָן אַרְטָאַדְקָשְׁעָר פֿוֹנְדָה תְּבָדּוֹת פֿון בְּנָתְהָ-אַגְּדוֹת-יִשְׂרָאֵל
גִּפְאַדְעָרָטָה צְוֹאַמִּינְפָּאָר אַגְּדוֹת-צְוֹהָעָטָן. דְּיִ אַפְּטִילְוֹגָנָן דְּאַרְפָּן דְּרִיקָט אַיְזָאָל אַן
מִדְעָר צְוֹאַמִּינְפָּאָר אַפְּטִילְוֹגָנָן זַעְנָן דָּרְצָוַיְעָטָן. אַנְדָּקָן אַן אַנְדְּרָעָס
דַּער צְוֹנְעַדְטָאָלָעָן צְוֹנְעַדְטָאָלָעָן פָּאַר יִזְׁנִים. דַּער צְוֹנְעַדְטָאָלָעָן
אַזְיִינָה אַגְּדוֹת וְזַעֲנָן צְוֹנְעַדְטָאָלָעָן צְוֹנְעַדְטָאָלָעָן צְוֹנְעַדְטָאָלָעָן
צְוֹנְעַדְטָאָלָעָן צְוֹנְעַדְטָאָלָעָן צְוֹנְעַדְטָאָלָעָן צְוֹנְעַדְטָאָלָעָן צְוֹנְעַדְטָאָלָעָן
פְּנִים הַיִּגְּנִיקָן צְוֹאַמִּינְפָּאָר אַסְפָּטָה-

אַלְעָעָבָרְמְעַלְגָּעָעָכָן אַגְּדוֹן מַחְוִיב אָבְּלִיגָטָאָרִישְׁ בַּיְזָוֶשֶׁתִּי:
עַרְוָן צְוֹם דַּאַזְוָן פֿאנְדָן — דַּי קְלָעַנְצָטָעָן סְוּמָעָן דַּער צְוֹאַמִּינְפָּאָר
טַעַזְוּיָה יָאָר, נִעְמָת אַיְזָן אַכְטָה דַּעם קְרִיטִישָׁן פֿינְאַנְצְיָעָלָן
מִצְבָּה פֿון דַּער צְעַנְטָרְאָלָעָן אַזְיָבְעָטָן בָּאַשְׁלִיכָס. אַן אַינְדָּוּן
חַדְשָׁ סִינְזָן, מוֹזְוַיְעָטָן צְוֹנְעַדְטָאָלָעָן צְוֹנְעַדְטָאָלָעָן צְוֹנְעַדְטָאָלָעָן
מְאַלְיְקָעָר פֿאַרְשְׁטַאֲרָקִונְגָּס — פֿאנְדָן פְּאַר דַּער בְּאוּגָנוֹגָן.
דַּער דַּאַזְוִיקָעָר פֿאַרְשְׁטַאֲרָקִונְגָּס צְוֹנְעַדְטָאָלָעָן דַּער צְעַנְטָרְאָלָעָן
דַּי צְעַנְטָרְאָלָעָן זַעֲנָן צְוֹנְעַדְטָאָלָעָן אַזְיְינָה טְעַמְּפָאָר.
פְּנִים הַיִּגְּנִיקָן צְוֹאַמִּינְפָּאָר אַסְפָּטָה-

גִּינָּי וְוַיְתַּעַר פֿאַרְשְׁטָאָלָעָן.

אונדזער פראפאנאנדע חודש יידיש יידישקייט

זו אלע אפטילרבגין פון בנות-אגדת-ישראל!

יידישערין
פון דער
ארטאדאק
א חווילע-קצ
יעס וועגן
יידיש. דער
גיגנוויר
פלאן אין
שוין ווי גי
זאגט צוגיג
שייקט גי
ווארן צו
אלע אונד-
זער שולן
און ארנא-
נויזאכיעס.
גאר באונדרער
אי איער חוב
צו פראשפרי
טן די ספצע-
זענונג זאגט

* דיעלעגאנטס בעת די וופוחים אויפן צוואמינגפאר

יזצע יידיש-אויסנגן ווי גאולת פון לישון. "יידישקייט אין לשון"
און דעם טפעציגען פֿאָרגווערטערן יידיש-נומער פון בי-זושוונגען.
מיר פֿאָדרען אויך עונרגישן און מיט אלע פֿוחות צו פֿירן די אַרבעט
איןינט יידיש-חדש מיט אַיבערגרעבענקייט צו דער חשבער אַידען.
אַכְּגַּוְּיִּבְּרֶת אַומִּיסְמָם סְפֻּעַצְיָעָע קְאַמְּטַעַטָּן צו פֿירן די דָאַזְקָע
אַזְבִּיט אַונְ מֵיר וְעַנְיָן גְּרִיטִין אַיך צו צוּהָלָפָן!

צַעֲנְטְּרָאַלְעָע בְּנֹתְ אַגְּוֹדָת יִשְׂרָאֵל
אַינְ פּוֹלִין

זוי באָקָאנַט
וַיְפָרְלָאַן דָּעָר
נְאַנְטָעָר חָדָש
סְיָוָן דָּעָר
פְּרָאַפְּאַגְּאַנְדָּע
חָדָש פָּאָר
יִיְדִּיש אָוֹן
יִיְדִּיש קִיְּט
לְוִוִּיט דִּי חָח
פְּסָטוֹת פָּוָן דָּעָר
פְּאַבְּיִינְצָעָר
וְאַקְּאַפְּעַרְעָנָן
אַזְרָעָט צָו
רָאַלְדָּאַט צָו
זָאַמְּינְגָּאָר אַין
וְאַשְׁעָן
בִּיר רָפָּן אלע
אַרְגָּאַנְיָאָזָן
יעַס אָוֹן שְׂוִין
שְׂוִין צָו צָו
טְרַפְּצָן צָו דָעָר
דָּאוּקָעָם אָר
בִּיט לְוִוִּיט דָעָם
פְּאַגְּרָאָם, זֹאָס אַיְזָן צָו אַלְעָגָרְפָּן פְּנוֹאַנְדְּרָגִישִׁקְט גִּיוֹאָרָן.
אונדזער אַרְבִּיט-פְּרָאַרְאָם גַּעֲמָז אַדוֹם, פְּרָאַפְּאַנְיָרְדָּאַס
חִשְׁבָּוֹת-פְּיִי יִדִּיש לְשָׁוִי, חִשְׁבָּוֹת פְּוַיְּ�יִדִּיש פְּאַרְאַיְּדִיש
סְיִיט אַרְפְּמָלְעָרוֹנָג וְעַנְיָן עַיְּדִיש אַוְיְּנִישָׁא עַיְּדִישִׁים
אַרְטָאַדָּאַלִּיסְשָׁעָר אַוְיְּסָלִיָּה, יִיְדִּישִׁקִּיט אַיְזָוִי אָוֹן בְּכָל
אַבְּרִיטָעָה פְּרָאַפְּאַנְאַנְדָּע אַיְנְשָׁרִיפָּט אָוֹן וְוָרָטְפָּאָרָן

שְׁבָרָעָת / אליעזר שיבדלעэр

הארון הוהו שבעות דער יומן טוב פון יידישן פלאם

דער זמן פון עלייה פון יידישן גייסט

סְנִי דָעָר שְׁתָאַלְיָי פְּוָנִים יִדִּישׁו שְׁתָאַם

מוֹרָה די יִדִּישׁ האַפְּינָוֹנָג אוֹו טְרִיאַסְז

שְׁבָעָות דָעָר יּוֹם טּוֹבָן יִדְישָׁעָרְפְּרִיאַר

שְׁבָעָות דָעָר יּוֹם טּוֹבָן יִדְישָׁן גָּלָאנָץ

שְׁטְרָאַלְט אִיצְט דִּיאָעָרָה. אַיְן אַיר הַדְּרָתְדִּיק קְלִיָּד

אַיְן אַיר בְּתְּרָעָשָׁל מְלָכָות הַיִּלְּיקָן אָוֹן גָּאנָץ.

שְׁבָעָות דָעָר יּוֹם טּוֹבָן דָעַת פְּפָאָרָת
דָעָר גְּרוֹיסָעָר נְצָחָן פָּוָן אַונְדָזָעָר אַמְוֹנוֹת
מִיר טְרָאָגָן די קְרוֹנִין פָּוָן גְּעַשָּׁה וּנְשָׁמָעָה
אָוֹן זִינְגִּין אַיְן גָּלָאנָץ פָּוָן דָעָר הַיִּלְּיקָעָר שְׁכִינָה...

אַהֲרֹצִיךְן מָזָל-טוֹב ווּאוֹנְטֵשֶׁן מִיר אָונְדוּעֶר אַיְבָּעֶר
גַּיְגָּבָּיגָּעֶר עַסְכָּוֹת דָּעֶר טַאֲלַאנְטְּפָוּעֶר רַעֲדְנָעֶר
קַעֲרָעָן בָּרְבָּה
בָּתִּיּוֹ נָאַשְׁלַּטְקָא (פּוֹלְטָוּסָק)
אוֹ אִיר חַתּוֹנָה מִיט
הַיְּהָעָרְשָׁקָאָוִוִּיטְשָׁ (וּוֹרְשָׁעֶ)
וּוֹיטָגּוּנְטָמָט מִיט אָסָךְ בָּרְכָּת אָן זָאָל אִיעָר נְיִוּ
גִּבְּוּיּוּטָהּ הַיּוֹן אֵין שְׁרָאָו זָיַן פּוֹלְ מִיט גְּלִיקָן
רַעֲדָאָקְץָעָן צַעֲנְטְּרָאָלָע
בֵּיתִיּוֹ יַעֲקָבְ-צַוְרָנָאָל **בָּנּוֹתָה-אָגָודָה-יִשְׂרָאָל**
אַיְן פּוֹיָן

פּוֹן דָּעֶר אַדְמִיבִּיסְטְּרוֹאָצִיעַ וּוֹעָגָן אִינְגְּלָנָעַ בִּיכְלָעָן

פּוֹן צִיטָט זָו אַיִיט בָּאָקוֹמִין מִיר בָּאַשְׁטָעַלְגָּנוּגָן. אַוִיכָּ
פָּאַרְשִׁידְיָנָע בִּיכְלָעָן, וּוֹאָס ווּעָרָן אֶבֶּעֶר נִישְׁתָּאָוִיסָּ
נִיסְפְּרָט. פֵּלְ זָמָן בַּיִּצְעָלָכָט בָּאַשְׁטָעַלְגָּנוּגָן וּוּרְעָתָ
נִישְׁתָּאָוִיסָּת נִישְׁקָט דָּעֶר בָּאַטְרָעָף פְּרִיעָרָאָוִיסָּ. אֵין אָשָׁד
זָאָס שְׁוּיְבָן, וּוֹילְ-סְ-וּוּרָט וּוּרְנִישְׁתָּאָוִיסָּתָן
מִיר קָאנְנִין נִישְׁתָּאָוִיסָּט פִּירָן קִין קָאָרָאָסְטָאָןְדָעָןְגָּן מִפּוֹתָ
אָוּעָלָכָע גְּרָאַשְׁיָדְקָע בָּאַשְׁטָעַלְגָּנוּגָן. וּוּעָן אֵיר וּוּתָ
וּוְעָכָעָס-סָאַיִן אִינְגְּלָנָעָן בִּיכְלָעָן בָּאַשְׁטָעַלְגָּנוּגָן מָוָת אִיר
שִׁיקָּן דָּעַם פּוֹלְן בָּאַטְרָעָף. אַוִיכָּ אָונְדוּעֶר קָאָנְטָא
בָּ. ק. א. 67.797

צָו דָעֶר חַתּוֹנָה פּוֹן דָעֶר חַסְכָּר פִּיאָנְגָרְנִין פּוֹן
דָעֶר בָּנוֹת אַרְגְּנִיצְיָה אִין אָונְדוּעֶר שִׁיאָנְסָקָס
פְּרָה. לַיְבָע נְאֹוֹאַמְּרִיסָט (דִּידְהָלָה) מִיט הַ
וְאַלְפָ בְּרָאָן (פִּינִיטְשָׁן) וּוּאוֹנְגָּסָן מִיר אָהָרָן
צִיקְן מַסְ-פְּרָה. וְאֵלְאָ אִיעָר וּוּסָסָפָרְגָּסְטָרָעָן
חַעְגָּזִין בְּזִכְרָתָמָיסָט דִּי בְּיָוֹם פּוֹן זָאָנְדָוִירָעָ
הַיְּהָקָע אַיְדָעָעָן אוֹיךְ זָוְרָג פּוֹן יְוֹדָה
אוֹן יוֹשָׁבִים.

בָּעַלְכַּטָּאָהוּ בָּנּוֹת אָגָודָה יִשְׂרָאָל
יַעֲגָנָסְטְּרִיוֹ בִּיִּיְבָּנָה

אַהֲרֹצִיךְן מָזָל-טוֹב ווּאוֹנְגָשָׁן מִיר אָונְדוּעֶר סְפָרוֹ.
בָּרְהָרָה פְּרָה, פָּעָרְלָיְךְ גְּרָאַנְגָּרָדָד זָו אַרְזָאָ
לְאָבּוֹגָג מִיט הַ גְּרָשָׁוֹן דָּוֹדָ קָאָהָן (וּוּיְוֹרְשָׁאָלָיְךְ)
וְאֵלְאָ אָן זָאָרְדָּגָנְהִיָּס אַיִן אֵיךְ פָּמִיד בְּגָלְדִּילָן.
בּוֹשָׁעָשָׁין בָּנּוֹת אָגָודָה יִשְׂרָאָל

בָּרְכָּת מִוּסָט שְׁוֹהָה פִּידְרוּה הַקְּרִירִים וּהַפְּרִירִים
הַיְּהָיָה יְוֹדָא אָרְלִיְךְ טַשְּׁאָרְגָּלְאָשְׁעָזָקָה (גָּאָלִין)
א. מ. בְּלִינְטְּנִיְּלָיְךְ (אָפָט) יִאָרוּסָם. חַוָּי צַעֲמָ
וּמִתְּחִילָה מָאוֹרָה.

חוֹטָטוֹב חַזְקָאָל דָּזְבָּעָר

אַחְרְזְלָעָכְן מַזְ-טָוּב ווּאוֹנְגָשָׁן מִיר דָעֶר שְׁוֹבָר
בָּרְהָרָה פְּרָה, שָׁאָלְדָאָרִוּסְקָה זָו אַרְתָּה
מִיט הַ אֲקָפְּלוֹאָוִוִּישָׁ, וְאֵלְאָ עַפְּנָמָזָבָן
וְיַיְן בְּגַדְגִּילִים מִיט גְּלָקָן אַיִן גְּוֻפָּהִתִּיִּהְיָה.
גַּעַר מְרִים גְּרִינְבָּעָר

בָּנּוֹת אָגָודָה יִשְׂרָאָל

אַחְרְזְלָעָכְן פּוֹלְ-טָוּב תְּזִכְרָת אִיךְ דִּימְשָׁחָה
פְּרָוִיסְיָה הַ בְּרָאָן זָו דָעֶר חַתּוֹנָה פּוֹן זָיַן ח. זָוָן.
לִינְשְׁטִיעַן

אַחְרְזְלָעָכְן מַזְ-טָוּב וּוּאוֹנְגָשָׁן מִיר אָונְדוּעֶר גָּרָן
בָּנְתָה-הַבָּתָה פְּרָה. גִּיטְלָלִיקָּם אָן אֵיר פָּרָר
לְאָבּוֹגָג מִיט הַ צְבִּי גְּרָאַסְטָן. וְאֵלְאָ עַיְרָה
לְעַבּוֹן וְעַגְּזָבָן מִיט הַמְּמִיאִישׁ בְּרוֹכָה יִבְעָנָשָׁט וְיַיָּן.
שְׁעָרָפָץ פָּרָה : הַ שִּׁידְלָאָסְקָה
בָּנּוֹת אָגָודָה יִשְׂרָאָל
פָּאָרָוִיזָכָר פְּלִישָׁעָר

אַגְּשָׁטָאָט קָאָרְטָן

די חַתּוֹנָה פּוֹן
רוֹזְוָא אִידְלָיְלָאָנְדָא
קרְאַקָּע
נָתָן יְהָוָה וַיְבָעָרָט
לִאָדוֹן
וּוֹטָן זָיַן אֵיחָה דָעָנָשְׁטִיק. יַיְבָּסָן
תַּרְצָא אֵין קְרָאָקְעַה הַאָכָעָלָן לְאָנְדוּרָעָס.
אלָעַחָ בְּרוֹכָות זָעְנָן פָּרָבָעָטָן.

אַהֲרֹצִיךְן מַזְ-טָוּב ווּאוֹנְגָשָׁן מִיר אָונְדוּעֶר בָּgoּתָה
שָׁחָזְעָטָרְפָּרָה. בְּתִיְיָ גִּינְצְבָּרְגָּס (קִינְצָק) מִיט
כְּדוֹדָ גְּדָאָלָיְךְ (קִינְצָק). זָאֵל אִיעָר וּוּסָסָפָרְגָּס
מִיטְיָרִין בָּצְאִירָס וְיַיְן אַיִן זָוְרָגָנְטָמָט אַיִן גִּיסְטָפָרְגָּס
זָוְרָגְנָהָתָן אַיִן יְוֹדָה וּוּתָה.

קִינְצָק
בֵּיתִיּוֹ יַעֲקָבְ-לְעַזְרָעָן
פָּשְׁתִּיעָרְגּוֹן
בָּנּוֹת-אָגָודָה-יִשְׂרָאָל
לְעַרְעָן פּוֹן אָונְדוּעֶר בְּגָלְדִּילָן

פְּלָאָנְסָק
לְעַרְעָן לְעַבְּרָאָרְגָּן
בָּנּוֹת-אָגָודָה-יִשְׂרָאָל

אַחְרְזְלָעָכְן מַזְ-טָוּב ווּאוֹנְגָשָׁן מִיר אָונְדוּעֶר גָּרָן
יְהַזְּנָוָגְנָהָתָן לְעַרְעָן פְּרָלְיָן נְאֹוֹמְרִיסָט (וּ. זָוָן)
וְאַלְפָ בְּרָאָן (זָוָן). זָאֵל אַרְתָּה כְּבָתָה בְּיַיְלָן (זָוָן)
זָאֵל גְּסָטְעָנָהָתָן יְהַזְּנָוָגְנָהָתָן. אַיִן גְּוֻפָּהִתִּיִּהְיָה.
אַנְזָבְּלִיָּה אַיִן זָאָל זָוְרָגְנָהָתָן וְגָדְרָה.
טַעַמְצָאָוָן פְּאַמְּלִיָּעָן נָאָרְדָּמָאָן
פְּרוֹוִי הַיְּמָאָן, פְּרָלִיְךְ עֲרֵלִיְךְ
יְוֹנָסְטְּ גַּרְוּפָעָן

בְּלַכְטָבָן
מְשַׁחְטָת שְׂאָטָאָטָן

דָעַם אַהֲרֹצִיךְן מַזְ-טָוּב ווּאוֹנְגָשָׁן מִיר אָונְדוּעֶר גָּרָן
יְהַזְּנָוָגְנָהָתָן לְעַרְעָן פְּרָלְיָן נְאֹוֹמְרִיסָט (וּ. זָוָן)
וְאַלְפָ בְּרָאָן (זָוָן). זָאֵל אַרְתָּה כְּבָתָה בְּיַיְלָן (זָוָן)
זָאֵל גְּסָטְעָנָהָתָן יְהַזְּנָוָגְנָהָתָן. אַיִן גְּוֻפָּהִתִּיִּהְיָה
הַזָּהָן יְהַזְּנָוָגְנָהָתָן. זָאֵל גְּוֻפָּהִתִּיִּהְיָה. זָאָל דָעֶר
בְּיַיְלָן יְהַזְּנָוָגְנָהָתָן. גְּדָרָה. זָאָל גְּוֻפָּהִתִּיִּהְיָה.

מְלָדְ-טוֹב
פִּילְיָק אַיִן אָזְנָבָעָן בְּלַיְזָוָן, עַשְׁרָתָן, גַּוְּזָעָן
בְּרָדְהָהִים יְהַזְּנָוָגְנָהָתָן פְּרָרְגִּינוֹס עַד מָהָה וּשְׁרִירִים
שָׁנוֹה, ווּאוֹנְגָשָׁן מִיר אָונְדוּעֶר גָּרָן יִשְׁעָנָה
וּמְסִיסְעָק פִּירָעָן אַונְזָבָעָן פְּרָלְיָן מִיטְיָה מְרִינְדָן
לִיְבָעָנָהָתָן (זָוָן). זָאֵל כְּבָתָה
מִיט הַ צְבִּי גְּרָאַסְטָן (זָוָן). זָאֵל גְּסָטְעָנָהָתָן
הַזָּהָן יְהַזְּנָוָגְנָהָתָן. זָאָל דָעֶר
בְּיַיְלָן יְהַזְּנָוָגְנָהָתָן. גְּדָרָה. זָאָל גְּוֻפָּהִתִּיִּהְיָה.

בְּלַכְטָאָוָן מְלָכָה קָאָדְזִיאָאָן, טַוְּבָעָן
רַבָּהָהָה שְׁאָטָאָתָן, רַחְלָאָה
שְׁטִיעָרָן, אַונְשִׁינְדָּל אֶבְרָעָמָן.

דִי רַעְדָּקְצִיאָן אַיִן אָפָן יְיָדָן טָאָגָן 4-11-4 נְאַכְמִיטָק - נִישְׁתָּחָתָן מְאַנוֹסְקִירִיאָטָן וּוּעָרָן נִישְׁתָּשָׁ צְרוּקָן גְּשִׁיקְט - בִּים פָּאַרְלָאָגָן
צְנוּפָעָרָן מוֹן זָיַן בִּיגְגִּילִיְגָט 5 פָּאַסְטְּ-מְאַרְקָע - אַזְגָּנָן, וּוּסָס וּפְרָרָן נִישְׁתָּחָתָן בָּאַזְגָּלָט
נִישְׁתָּשָׁפְּרָעָטָרָן אַיִף אָזְגָּנָעָרָן בָּרָעָטְעָנְצִיאָעָס. בָּרָאַיכָּן פּוֹן דִּי שְׁמָעָט וּוּסָס-אַס-אַיִן נִישְׁתָּאָט שְׁטָעָנְדִּיקָע 10 אַפְּגָעָנְטָן יְיִהְיָה יְשָׁתָּאָט
עָזְעָאָט בַּיִּיְמָה. לִיְבָעָקִינְדְּגָן לְאָדוֹן, קִינְגִּיקְעָגָא 50

Tloczna J. Djament Łódź, Kilińskiego 50. Tel. 188-76